

IZVORI I OBJAŠNJENJA

UVOD

- ¹ Josip Broz Tito, *Sabrana dela*, knj. 6, Izdavački centar *Komunist*, Beograd, 1978.
- ² Isto, kao pod 1, knj. 7.
- ³ Vladimir Dedijer, »Josip Broz-Tito, prilozi za biografiju«, *Prosveta*, Beograd, (Prema sećanju Spasenije—Cane Babović i Milovana Đilasa).
- ⁴ »Proleter«, organ CK KPJ, br. 3—4—5, mart-april 1941. god. XVI.
- ⁵ Isto kao pod 1, knj. 7.
- ⁶ V kongres KPJ, izveštaji i referati, *Kultura*, Beograd, 1948.
- ⁷ Isto kao pod 6.

OD IVANJICE DO RAVNE GORE

- ¹ Zapisnik o saslušanju Dragoljuba—Draže Mihailovića u toku istražnog postupka 1946. Odlomci ovog zapisnika objavljeni su u listu *Duga-feljton* 1972.
- ² Isto kao pod 1.
- ³ Isto kao pod 1.
- ⁴ Jovan Marjanović, »Draža Mihailović između Britanaca i Nemaca«, *Globus*, Zagreb, 1979.
- ⁵ Isto kao pod 4.
- ⁶ Isto kao pod 4.
- ⁷ Isto kao pod 4.

¹ U toku aprilskog rata 1941. autor se lično nalazio pri štabu 2. armije, kao vodnik bežičnog voda čete za vezu, koja je bila pod neposrednom komandom pukovnika Dragoljuba-Draže Mihailovića.

² Vidi registar imena.

³ Isto kao pod 1.

ODLUKA O STVARANJU ORGANIZACIJE, FORMIRANJE ODREDA, OBAVEŠTAJNE SLUŽBE I PRVIH POLITIČKIH TELA

¹ Jovan Marjanović, »Draža Mihailović između Britanaca i Nemaca«, *Globus*, Zagreb, 1979.

² Zapisnik o saslušanju Dragoljuba-Draže Mihailovića u toku istražnog postupka 1946. Odlomci ovog zapisnika objavljeni su u listu *Duga-feljton*, 1972.

³ Vidi registar imena.

⁴ Isto kao pod 2.

⁵ Isto kao pod 2.

⁶ Pavle Mešković, »Na Ravnoj gori«, »Knjiga o Draži«, Vindzor Kanada, 1956.

⁷ Isto kao pod 6.

⁸ Zvonimir Vučković, »Gerilska formacija«, »Knjiga o Draži«, Vindzor, Kanada, 1956.

⁹ Arhiv Vojnoistorijskog instituta (AVII), Elaborat o vojnoj organizaciji Draže Mihailovića.

¹⁰ Isto kao pod 9.

¹¹ Isto kao pod 9.

¹² Isto kao pod 9.

¹³ Isto kao pod 9.

¹⁴ Jakša Đelević, »Iz prvih meseci«, »Knjiga o Draži«, Vindzor Kanada, 1956.

¹⁵ Isto kao pod 9.

¹⁶ Vidi registar imena.

¹⁷ Vidi registar imena.

¹⁸ Vidi registar imena.

¹⁹ Vidi registar imena. Isto kao pod 2.

²⁰ AVII, arhivski fond Draže Mihailovića (D. M.), Dok. VK—P—3.

²¹ Isto kao pod 20, Dok. M—2189/1.

²² Isto kao pod 21.

²³ Vidi registar imena.

²⁴ Isto kao pod 20, Dok. M—1977.

²⁵ Autorova zabeleška o razgovorima s Dragišom Vasićem 1943. i 1944. godine.

²⁶ Savezni sekretarijat unutrašnjih poslova (SSUP), saslušanje Mate Ruskovića.

RAVNA GORA POSTAJE STOŽER VELIKOSRPSKE BURŽOAZIJE

¹ Boško Kostić, »Za istoriju naših dana«, Lil, 1949.

² Dr Milan Borković, »Kontrarevolucija u Srbiji«, *Sloboda*, Beograd, 1979.

- ¹ Isto kao pod 2.
- ² Isto kao pod 2.
- ³ Jovan P. Tristić, »O Milanu Nediću«, Vindzor, Kanada.
- ⁴ Vojislav Pantelić, »Sećanja jednog komandanta«, »Knjiga o Draži«, Vindzor, Kanada, 1956.
- ⁵ Dr Jovan Marjanović, »Ustanak i narodnooslobodilački pokret u Srbiji 1941«, Institut društvenih nauka, Odeljenje za istorijske nauke, Serija I, Monografije 3, Beograd, 1963.
- ⁶ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—X—99.
- ⁷ Isto kao pod 2.
- ⁸ Izjava Draže Mihailovića prilikom suđenja 1946. »Izdajnik i ratni zločinac Draža Mihailović pred sudom«, Beograd, 1946.
- ⁹ Isto kao pod 10.
- ¹⁰ Zapisnik o saslušanju Dragoljuba-Draže Mihailovića u toku istražnog postupka 1946. Odlomci ovog zapisnika objavljeni su u listu *Duga-feljton* 1972.
- ¹¹ »Izdajnik i ratni zločinac Draža Mihailović pred sudom«, Beograd 1946. Izjava Milana Nedića 1946.
- ¹² Dragojlo Dudić, »Dnevnik 1941.«, Prosveta, Beograd, 1957.
- ¹³ AVII, Mf B/2 150—153.
- ¹⁴ Isto kao pod 6.
- ¹⁵ AVII — KPZ, Dok. br. 12557, u dosijeu Koste Pećanca.
- ¹⁶ Pavle Mešković, »Na Ravnoj gori«, »Knjiga o Draži«, Vindzor Kanada, 1956.
- ¹⁷ Isto kao pod 7.
- ¹⁸ Isto kao pod 18.
- ¹⁹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—V—5377/2.
- ²⁰ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—X—263.
- ²¹ AVII — Nga 33—11—16.
- ²² Dr Milan Barković, »Kontrarevolucija u Srbiji«, Sloboda, Beograd, 1979.

PRVI KONTAKTI SA NOP I POKUŠAJI DA SE OBUSTAVI USTANAK

- ¹ Dr Jovan Marjanović, »Ustanak i narodnooslobodilački pokret u Srbiji 1941.«, Institut društvenih nauka, Odeljenje za istoriju, Serija I, Monografije 3, Beograd, 1963.
- ² Isto kao pod 1.
- ³ Vidi registar imena.
- ⁴ Zapisnik o saslušanju Dragoljuba—Draže Mihailovića u toku istražnog postupka 1946. Odlomci ovog zapisnika objavljeni su u listu *Duga-feljton*, 1972.
- ⁵ Isto kao pod 4.
- ⁶ Autorove zabeleške o razgovorima sa Dragišom Vasićem 1943. i 1944.
- ⁷ Isto kao pod 4.
- ⁸ Nije ustanovljeno ko je bio drugi doktor.
- ⁹ Original dokumenta u Arhivu CK KPJ. Zbornik dokumenata i podataka o NOP naroda Jugoslavije I-1.
- ¹⁰ Pavle Mešković, »Na Ravnoj gori«, »Knjiga o Draži«, Vindzor, Kanada, 1956.

- ¹¹ Josip Broz-Tito, »Borba za oslobođenje Jugoslavije 1941—1945.«, *Kultura*, Beograd 1947.
- ¹² Dr Jovan Marjanović, »Prilozi istoriji sukoba narodnooslobodilačkog pokreta i četnika Draže Mihailovića u Srbiji 1941.«, »Istorija XX veka — zbornik radova«, *Kultura*, Beograd, 1959.
- ¹³ Vidi registar imena.
- ¹⁴ Isto kao pod 6.
- ¹⁵ Prva neprijateljska ofanziva protiv partizanskih odreda u Srbiji, u kojoj su pored okupatorskih, učestvovala i kvislinške formacije Milana Nedića, Dimitrija Ljotića i Koste Pećanca kao i pripadnici organizacije Draže Mihailovića, trajala je od septembra do decembra 1941. godine.
- ¹⁶ Zbornik dokumenata i podataka o narodnooslobodilačkom ratu naroda Jugoslavije 1-2.

USPOSTAVLJANJE VEZE SA EMIGRANTSKOM VLADOM

- ¹ Zapisnik o saslušanju Dragoljuba—Draže Mihailovića u toku istražnog postupka 1946. Odlomci ovog zapisnika objavljeni su u listu *Duga-feljton*, 1972.
- ² AVII, arhivski fond D. M. Dok. YK—Y—5.
- ³ Vidi registar imena.
- ⁴ AVII, arhivski fond D. M. Izjava Dušana Simovića, M—402.
- ⁵ Nikola Milovanović, »Generali izdaje«, *Sloboda*, Beograd 1977.; Vojmir Kljaković, »Memoari Dušana Simovića i dokumenta 1939—1942. *Politika* 1970.
- ⁶ Isto kao pod 5.
- ⁷ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—2.
- ⁸ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—3.
- ⁹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—6.
- ¹⁰ AVII, Ka—180—1—53; Kai—331—4—2.
- ¹¹ Isto kao pod 5.
- ¹² Isto kao pod 5.
- ¹³ Isto kao pod 5.
- ¹⁴ AVII, arhivski fond D. M. Dok. M—19, izjava Dušana Simovića.
- ¹⁵ Isto kao pod 1.
- ¹⁶ Autorove zabeleške o razgovorima sa Dragoslavom Pavlovićem 1943. godine.
- ¹⁷ Isto kao pod 5.
- ¹⁸ Isto kao pod 5.
- ¹⁹ Isto kao pod 5.
- ²⁰ Radoje Knežević, »Prvi izveštaj o ustaničkoj vojsci u Srbiji«, *Poruka*, br. 8, London, 1952.
- ²¹ Isto kao pod 20.
- ²² Isto kao pod 5.
- ²³ Isto kao pod 5.
- ²⁴ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—9.
- ²⁵ AVII, Zapisnik o saslušanju Milana Nedića u toku istražnog postupka 1946. godine.

MISIJA KAPETANA HADSONA

- ¹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—700—25.
- ² Isto kao pod 1.
- ³ Isto kao pod 1.
- ⁴ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—700.
- ⁵ Isto kao pod 1.
- ⁶ Isto kao pod 4.
- ⁷ Isto kao pod 4.
- ⁸ Isto kao pod 4.
- ⁹ Isto kao pod 1.
- ¹⁰ Zapisnik o saslušanju Dragoljuba—Draže Mihailovića u toku istražnog postupka. Odlomci ovog zapisnika objavljeni su u listu *Duga-feljton*, 1972.
- ¹¹ Zabeleške autora o razgovorima sa Mirkom Lalatovićem 1943. godine.
- ¹² AVII, Ca, k. 302, reg. br. 2/1.
- ¹³ »Marko« je bio nadimak britanskog majora Hadsona, Dajana Tiril.
- ¹⁴ Vojmir Kljaković, »Velika Britanija, Sovjetski Savez i ustanak u Jugoslaviji 1941.«, Vojnoistorijski glasnik br. 2, 1970.
- ¹⁵ Dikin F. V. D., »Bojovna planina«, *Nolit*, Beograd, 1973.
- ¹⁶ Isto kao pod 15.
- ¹⁷ Isto kao pod 15.
- ¹⁸ Isto kao pod 15.

MIHAILOVICEVA IZDAJNICKA TAKTIKA NA PREGOVORIMA U BRAJICIMA

- ¹ »Borba«, 11. XI. 1941. Užice.
- ² Vidi registar imena.
- ³ AVII, Ca, k. 1. reg. br. 4/1.
- ⁴ Prema kazivanju Mitra Banića; Zbornik narodnooslobodilačkog rata I — 1; Jovo Radovanović, »Tito na Ravnoj gori«, *Narodna armija*, 1956.
- ⁵ Vidi registar imena.
- ⁶ Zapisnik o saslušanju Dragoljuba—Draže Mihailovića u toku istražnog postupka. Delovi ovog zapisnika objavljeni u listu *Duga-feljton*, 1972.
- ⁷ Vidi registar imena.
- ⁸ Isto kao pod 6.
- ⁹ *Borba*, 1. XI. 1941, Užice.
- ¹⁰ Autorove zabeleške o razgovorima sa Dragišom Vasićem 1943. godine, i 1944. godine.
- ¹¹ Radoje Knežević, *Poruka*, br. 10, London, 1953.
- ¹² Isto kao pod 10.

NAPAD NA UŽICE I BORBE OKO ČACKA

- ¹ AVII, Ca, k. 50, reg. br. 6/1 (S—V—5629/1).
- ² AVII, Ca, k. 262, reg. br. 13/1.

- ⁵ AVII, Ca, k. 50, reg. br. 5/1 (S—V—5629).
- ⁶ AVII, Ca, k. 50, reg. br. 5/1 (S—V—5630).
- ⁷ N. Ljubičić, J. Popović, M. Radovanović — Farbin, »Užice 1941.«, *Vojno delo*, Beograd, 1961.
- ⁸ *Poruka*, br. 8, London, 1952.
- ⁹ AVII, reg. br. 372.
- ¹⁰ Vidi registar imena.
- ¹¹ AVII, Ca, k. 15a, reg. br. 21/3.
- ¹² AVII, Ca, k. 15a, reg. br. 18/3.
- ¹³ Vidi registar imena.
- ¹⁴ AVII, mf Lok. myz. 2/760 (Snimak).
- ¹⁵ »Izdajnik i ratni zločinac Draža Mihailović pred sudom«, Beograd, 1946.
- ¹⁶ Vidi registar imena.
- ¹⁷ Isto kao pod 13.
- ¹⁸ AVII, Ca, k. 21, reg. br. 4/5 (S—V—103).
- ¹⁹ AVII, Depeše D. M. 1941. neregistrovano.
- ²⁰ AVII, VK—V—2.
- ²¹ Autorove zabeleške o razgovorima sa Dragoslavom Pavlovićem 1943. godine.
- ²² AVII, arhivski fond D. M. VK—X 13.
- ²³ AVII, knjiga depeša D. M. 1941. D/i—2—6.
- ²⁴ Prema objašnjenju Draže Mihailovića, u toku suđenja 1946. »slovo Z« je značilo »zaplašiti«. Međutim, njegovo stvarno značenje je bilo »zaklati«. Sva lica stavljena pod »slovo Z« bila su osuđena na smrt klanjem. Za izvršenje ovih osuda, prema Mihailovićevom naređenju, bile su formirane zloglasne »crne trojke«, čiji je šef bio lično Mihailović.
- ²⁵ Reč je o grupi od 17 partizana i partizanki, koje je četnički komandant Filip Ajdačić zarobio i na zverski način po-ubijao.
- ²⁶ Zapisnik o saslušanju Dragoljuba-Draže Mihailovića u toku istražnog postupka. Delovi ovog zapisnika objavljeni su u listu *Duga-felton*, 1972.

MIHAILOVIĆ TRAZI POMOĆ OKUPATORA

- ¹ Srpska kvislinška vlada Milana Nedića obrazovana je 29. avgusta 1941. godine.
- ² Karapandžić Borivoje, »Građanski rat u Srbiji 1941—1945.«, Klistland, Ohajo, 1958.
- ³ »Tajna i javna saradnja četnika i okupatora 1941—1944.«, *Arhivski pregled*, Beograd 1976. (Dokumenat je prevod sa nemačkog jezika).
- ⁴ Isto kao pod 3.
- ⁵ Isto kao pod 3.
- ⁶ AVII, NAV—N—T—315, p. 2130, s. 626—32.
- ⁷ Isto kao pod 3.
- ⁸ »Dokumenti o izdajstvu Draže Mihailovića«, knj. I, »Državna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača«, Beograd, 1945.
- ⁹ AVII, NAV—N—T—75, p. 69, sn. 1007—9.
- ¹⁰ Isto kao pod 3.

- ¹¹ Zapisnik o saslušanju Draže Mihailovića pred istražnim organima 1946. Delovi ovog zapisnika objavljeni u listu *Dugačfeljton*, 1972.
- ¹² AVII, Ča, k. 12, reg. br. 6/1 (VK—P—3/1).

POKUSAJ EMIGRANTSKE VLADE DA STAVI NOP POD MIHAILOVICEVU KOMANDU

- ¹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—46.
- ² Isto kao pod 1.
- ³ Isto kao pod 1.
- ⁴ Vidi registar imena.
- ⁵ Sava Kosanović, »Šta se moglo videti iz emigracije«, Beograd 1945.
- ⁶ Vidi registar imena. Sa Gradimirom Bajlonijem u Lisabonu je, iz Beograda, otišla i njegova sestra Gordana.
- ⁷ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—17.
- ⁸ Isto kao pod 7 i VK—Y—19 i VK—Y—20/1.
- ⁹ Nikola Milovanović, »Generali izdaje«, *Sloboda*, Beograd, 1977. Vojmir Kljaković, »Memoari Dušana Simovića i dokumenta 1939—1942.«, *Politika*, 1970.
- ¹⁰ AVII, arhivski fond D. M. VK—Y—700 (knjiga depela).
- ¹¹ Isto kao pod 9.
- ¹² Isto kao pod 9.
- ¹³ Isto kao pod 9.
- ¹⁴ Isto kao pod 9.
- ¹⁵ Isto kao pod 9.
- ¹⁶ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—24.
- ¹⁷ Isto kao pod 9.
- ¹⁸ Isto kao pod 9, AVII, arhivski fond D. M. knjiga depela, D/a—1—1.
- ¹⁹ Isto kao pod 9.

RASKRINKAVANJE IZDAJNIKA

- ¹ »V kongres Komunističke partije Jugoslavije — izveštaji i referati«, *Kultura*, Beograd, 1948.
- ² Vidi registar imena.
- ³ Vidi registar imena.
- ⁴ »Izdajnik i ratni zločinac Draža Mihailović pred sudom«, Beograd, 1946.
- ⁵ *Borba*, 22. XI 1941. Užice.
- ⁶ Vidi registar imena.
- ⁷ Vidi registar imena.
- ⁸ Vladimir Dedić, »Dnevnik«, *Jugoslovenska knjiga*, Beograd, 1951.
- ⁹ Nikola Milovanović, »Generali izdaje«, *Sloboda*, Beograd 1977.
- ¹⁰ Isto kao pod 9.
- ¹¹ AVII, arhivski fond, D. M. Dok, knjiga depela, D/1—2—bez broja.

- ¹³ Isto kao pod 9.
- ¹³ Isto kao pod 9.
- ¹⁴ Isto kao pod 9.

LEGALIZACIJA MIHAILOVIĆEVIH ODREDA

- ¹ »V kongres Komunističke partije Jugoslavije — izveštaji i referat«, *Kultura, Beograd*, 1948.
- ² Vidi registar imena.
- ³ »Izdajnik i ratni zločinac Draža Mihailović pred sudom«, Beograd, 1946.
- ⁴ Vidi registar imena.
- ⁵ Vidi registar imena.
- ⁶ AVII, Ca, k. 127 reg. br. 1/3 (S—X—11)
- ⁷ Isto kao pod 6.
- ⁸ AVII, arhivski fond Milana Nedića, reg. br. 7/13—1, k. 52.
- ⁹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—V—5636.
- ¹⁰ Vojislav Pantelić, »Sećanja jednog komandanta«, knjiga o Draži, Vindzor, Kanada, 1956.
- ¹¹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—V—10660.
- ¹² AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—V—24/2.
- ¹³ AVII, arhivski fond D. M. knjiga depeša D—I—91.
- ¹⁴ AVII, arhivski fond D. M. knjiga depeša D—4—35.
- ¹⁵ AVII, arhivski fond D. M. knjiga depeša D—XXII—2445; 2446.
- ¹⁶ Nikola Milovanović, »Kroz tajni arhiv Udbe«, *Sloboda*, Beograd, 1974.
- ¹⁷ Stanislav Krakov, »General Milan Nedić«, knj. 1. Minhen, 1963.
- ¹⁸ Višaupt Ernest, viši savetnik Nemačkog vojnog arhiva, *Borba protiv ustaničkog pokreta u Jugoistočnom prostoru* (Višauptov elaborat) AVII, reg. br. 98, k. 70.
- ¹⁹ *Novo vreme*, 9. XII 1941.
- ²⁰ Vidi registar imena.
- ²¹ Isto kao pod 18.
- ²² Isto kao pod 17.
- ²³ Zbornik dokumenata NOP, I—1.
- ²⁴ AVII, Ca, k. 61, reg. br. 2/4 (S—V—7802).
- ²⁵ Zabeleške autora o razgovorima sa Dragišom Vasićem 1943. godine.
- ²⁶ Zapisnik o saslušanju Draže Mihailovića u toku istražnog postupka 1946. Delovi ovog zapisnika objavljeni u listu *Duga-feljton* 1972.

EMIGRANTSKA VLADA SE OPREDELJUJE ZA IZDAJU

- ¹ Vojmir Kljaković, »Memoari Dušana Simovića i dokumenti 1939—1942.«, *Politika* 1970.
- ² Isto kao pod 1.
- ³ Dikin F. V. D. »Bojovna planina«, *Nolit*, Beograd 1973.
- ⁴ Isto kao pod 3.

- ⁶ Isto kao pod 3.
- ⁶ Isto kao pod 1.
- ⁷ Isto kao pod 1.
- ⁶ Isto kao pod 1.
- ⁸ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—343.
- ⁹ Nikola Milovanović, „Generali izdaje“, Sloboda, Beograd 1977.
- ¹¹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. VK—Y—60.

IZDAJA PLACENA PORAZOM

- ¹ Gorski štab četničkih odreda obrazovao je žandarmerijski major Jezdimir Dangić odmah po dolasku u istočnu Bosnu, 16. avgusta 1941. i njegova se nadležnost prostirala samo na terenu istočne Bosne.
- AVII, arhivski fond D. M. Dok. BH—P—21.
- ¹ Zbornik dokumenata i podataka o NOP naroda Jugoslavije.
- ⁴ Rogaticu su 6. septembra 1941. oslobodili delovi Romanijskog NOPO i ustaničke jedinice. Među neznatnim plenom bilo je i nešto više od milion dinara u novčanicama Kraljevine Jugoslavije.
- ⁵ AVII, arhivski fond D. M. Dok. Ca, k. 222, reg. br. 15/4 (BH—P—28).
- ⁶ Isto kao pod 3.
- ⁷ Isto kao pod 3.
- ⁸ Druga neprijateljska ofanziva je trajala od 15. januara do 7. februara 1942. i bila je uperena protiv oružanih formacija NOP u istočnoj Bosni. Pored okupatorskih, u njoj su učestvovali i kvislinške snage NDH, dok su četnici imali zadatak da okupatorskim snagama omoguće slobodni prolaz i da ih obaveštavaju o partizanskim jedinicama.
- ⁹ AVII, NAV, N—T—77, p. 1034, s. 6506108—15.
- ¹⁰ AVII, Ca, k. 231, reg. br. 1/12.
- ¹¹ AVII, Ca, k. 175, reg. br. 40/1 (BH—V—2578).
- ¹² AVII, Ca, k. 232, reg. br. 1/1 (BH—X—230).
- ¹³ AVII, Ca, k. 222, reg. br. 2/5.
- ¹⁴ AVII, Mikroteka, N—T—501, rol. 256, mf. 1136—140. Zapisnik sa sastanka između Nedića i Badela od 19. I 1942. kome su prisustvovali i Nedićev savetnik Miloš Banković i šef komandnog štaba vojnoupravnog komandanta Srbije Erih Keviš.
- ¹⁵ Isto kao pod 14.
- ¹⁶ Vidi registar imena.
- ¹⁷ Vidi registar imena.
- ¹⁸ Vidi registar imena.
- ¹⁹ Vidi registar imena.
- ²⁰ Vidi registar imena.
- ²¹ „Tajna i javna saradnja četnika i okupatora 1941—1944.“, Arhivski pregled, Beograd, 1976.
- ²² AVII, Ca, k. 231, reg. br. 24/6 (BH—X—60).
- ²³ AVII, NAV, N—T—120, 200/153555—58.
- ²⁴ Vidi registar imena.
- ²⁵ AVII, arhivski fond D. M. Dok. BH—V—10957.
- ²⁶ Zbornik dokumenata i podataka o NOP naroda Jugoslavije.

- ²⁰ Vidi registar imena.
- ²¹ Reč je o dejstvima jedinica Proleterske udarne grupe marta 1942.
- ²² Vidi registar imena.
- ²³ Vidi registar imena.
- ²⁴ Po ulasku jedinica Proleterske udarne grupe u Vlasenicu, od pripadnika Samostalnog dobrovoljačkog odreda Zagubica formiran je Krajiški narodnooslobodilački odred.
- ²⁵ Vidi registar imena.
- ²⁶ Vidi registar imena.
- ²⁷ Vidi registar imena.
- ²⁸ Odnosi se na Pera (a ne na Rista) Đukanovića. Do pristupanja NOB-u uvek je bio za saradnju partizanskih i četničkih jedinica u borbi protiv okupatora i kvistinga, ali nikakve separatne sporazume nije sklapao sa partizanima.
- ²⁹ Rodoljuba Colakovića Ročka je 13. januara 1942. Dragoslav Račić, komandant Cerskog četničkog odreda, zadržao u partizansko-četničkoj komandji u Olovu kao taoca, navodno zbog zarobljavanja poručnika Jovana Mirića od strane partizana (Mirić je tada dobrovoljno stupio u partizane). Zahvaljujući energičnoj intervenciji Pera Đukanovića, komandanta Srebreničkog četničkog odreda, R. Colaković je bio oslobođen.
- ³⁰ AVII, Ca, k. 15a, reg. br. 25/3 (BH—W—31).
- ³¹ AVII, Ca, k. 173, reg. br. 17/5 (BH—V—2302).
- ³² AVII, NAV, N—T—120, 200/153590.
- ³³ AVII, NDH, k. 72, f. 1. dok 37.
- ³⁴ AVII, br. 9/2, k. 1a.

ISKRENO SAVEZNIŠTVO

- ¹ AVII, Ca, k. 223, reg. br. 8/1.
- ² AVII, arhivski fond D. M. Dok, BH—X—28/1.
- ³ AVII, Ca, k. 231, reg. br. 7/5 (BH—X—28).
- ⁴ AVII, arhivski fond D. M. Dok, BH—P—224.
- ⁵ AVII, Ca, k. 232, reg. br. 3/1 (BH—X—233).
- ⁶ AVII, Ca, k. 232, reg. br. 14/1 (BH—X—244).
- ⁷ AVII, Ca, k. 232, reg. br. 15/5.
- ⁸ AVII, Ca, k. 231, reg. br. 5/6 (BH—X—34).
- ⁹ U četničkim dokumentima se stalno naglašava da je cilj pregovora sa italijanskim okupatorom »zaštita i spasavanje srpskog naroda«, a i u ranijim njihovim sporazumevanjima sa okupatorom iznose se takve tvrdnje. Stvarni cilj te saradnje bila je zajednička borba protiv partizanskih jedinica, odnosno protiv NOP-a u celini. Takvo objašnjenje cilja sporazumevanja sa okupatorom isticali su radi propagande da samo četnici štite srpski narod, a i kao protivpropagandu NOP-u koji je stalno ukazivao na pravi cilj njihovog povezivanja sa okupatorima i kvislinzima.
- ¹⁰ AVII, Ca, k. 231, reg. br. 13/6 (BH—X—33).
- ¹¹ Boška Todorovića, kapetana Radojicu Rončevića, poručnika Vidaka Kovačevića i 15 četnika zarobio je (19. januara 1942. u s. Vrbi — Gacko) crnogorsko-hercegovački parti-

zanski vod. Prilikom sprovođenja u štab Nikšićkog NOPO zarobljene je u s. Krstacu (Avtovac) oslobođila četnička četa pod komandom popa Radojice Perićića.

¹² AVII, Ca, k. 170, reg. br. 16/4 (BH—V—1891).

¹³ AVII, Ca, k. 231, reg. br. 22/6 (BH—X—44).

¹⁴ AVII, Ca, k. 232, reg. br. 4/14.

¹⁵ Dangić je tada u Beogradu pregovarao sa nemačkim opunomoćenim komandantom u Srbiji o saradnji četnika i nemačkih okupacionih trupa u borbi protiv NOP-a u istočnoj Bosni.

¹⁶ U Mostaru se tada nalazila komanda italijanske alpinske divizije »Taurinense«. Sastanak je održan na poljoprivrednom imanju u blizini Nevesinja. Sa četničke strane prisustvovali su B. Todorović, D. Jevđević, M. Petković, kapetan D. Salatić, P. Samardžić i nekoliko lokalnih četničkih vođa.

¹⁷ Dr Milan Gavrilović je pre aprilskog rata bio poslanik Kraljevine Jugoslavije u SSSR-u. Status zvaničnog jugoslovenskog predstavnika prestao mu je 8. maja 1941, kada ga je sovjetska vlada proglasila običnim građaninom. Krajem jula je imenovan za otpravnika poslova jugoslovenske izbegličke vlade u Moskvi. Po dolasku u London (januara 1942.) imenovan je za ministra pravde u vladi Slobodana Jovanovića.

CRNOGORSKA REAKCIJA PRIHVATA MIHAILOVIĆEVE DIREKTIVE

¹ Milan Bandić, »Ustanak u Crnoj Gori juli-avgust 1941«, »Knjiga o Draži«, Vindzor, Kanada, 1956.

² AVII, arhivski fond D. M. CG—V—317.

³ Vidi registar imena.

⁴ Zbornik dokumenata i podataka o NOP naroda Jugoslavije, tom 3, knj. 4.

⁵ Isto kao pod 1.

⁶ Vidi registar imena.

⁷ Vidi registar imena.

⁸ U Novi Pazar su 7. decembra 1941. ušli delovi nemačke 113. divizije, pošto je prethodno to mesto napustio Kopaonički NOPO. Zajedno sa nemačkim trupama na tom području su dejstvovala i Nedićeve jedinice.

⁹ AVII, Ca, k. 18, reg. br. 1/5 (VK—X—1).

¹⁰ AVII, Ca, k. 1, reg. br. 10/1 (VK—V—7).

¹¹ Vidi registar imena.

¹² Isto kao pod 4.

POD ZAŠTITOM LEGALIZOVANIH ODREDA

¹ Vidi registar imena.

² AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—X—127.

³ Vidi registar imena.

⁴ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—X—128.

⁵ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—X—130.

- ⁹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—X—134.
- ¹⁰ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—X—134.
- ¹¹ AVII, arhivski fond D. M. Dok. S—X—127/1.
- ¹² Zabeleške autora o razgovorima sa Zvonimirom Vučkovićem 1943. godine.
- ¹³ Prokuplje su bugarske okupacione trupe zauzele na osnovu odluke nemačkog opunomoćenog komandanta u Srbiji da jedinice bugarskog 1. okupacionog korpusa smene nemačke snage i da preduzmu napad na partizanske snage na teritoriji istočne i jugoistočne Srbije. Time je nemački okupator obezbedio da svoju 342. diviziju upotrebi protiv partizana u istočnoj Bosni, a 113. diviziju prebaci na Istočni front.
- ¹⁴ Prokuplje su 9. oktobra 1941. oslobodili Toplički NOPO i delovi Kukavičkog NOPO.
- ¹⁵ Vojvoda Kosta Pećanac.
- ¹⁶ To je zajednička akcija Nedićevih odreda, odreda Koste Pećanca i jedinice bugarskog okupacionog korpusa protiv Topličkog, Jablaničkog i Babičkog NOPO.
- ¹⁷ Mihailo Popović, zvani Miksa Jastrebački, pravoslavni sveštenik iz Blaca, tada komandant četničkog odreda Koste Pećanca. Njegov odred i Nike Kuštrimovića su januara i februara 1942. stalno napadali delovi Topličkog NOPO.
- ¹⁸ AVII, Ca, k. 1, reg. br. 3/2 (VK—V—13).
- ¹⁹ AVII, Ca, k. reg. br. 4/5 (CG—V—1586/1).
- ²⁰ »Tajna i javna saradnja četnika i okupatora 1941—1944.«, *Arhivski pregled*, 1976.
- ²¹ Dušan Dujo, kapetan vojske Kraljevine Jugoslavije, od septembra do kraja 1941. komandant Gružanskog četničkog odreda. Od januara do kraja aprila 1942. legalizovan kod Nedićevih vlasti.
- ²² Poručnik vojske Kraljevine Jugoslavije, od novembra 1942. do februara 1944. komandant 1. gružanske brigade, od tada komandant 1. šumadijskog korpusa.
- ²³ David Simović Dača, rezervni poručnik vojske Kraljevine Jugoslavije, 1941. organizator četnika u dragačevskom srezu, 1942. komandant četničke brigade.
- ²⁴ Na primerku »Vidovdana« koji se nalazi u Arhivu VII, Ca. k. 240, reg. br. 1/5, piše da je prvi broj izdat »na Blagovest 1942. g.«, što znači 7. aprila.
- ²⁵ AVII, Ca, k. 19, reg. br. 1/1 (VK—W—1).
- ²⁶ Reč je o borbama protiv Jastrebačkog, Topličkog i Rasinskog NOPO krajem aprila 1942. na području Velikog i Malog Jastrepca, koje su četničke snage vodile zajedno sa delovima 17. divizije 1. okupacionog bugarskog korpusa. Pred nemoćnim neprijateljskim snagama, partizanske jedinice su se povukle na pl. Kopaonik.
- ²⁷ Vladimir Dodić, organizator četnika u mladenovačkom, kosmajskom, oraškom i oplenačkom srezu.
- ²⁸ Toga dana, 12. II 1942. Toplički NOPO napao je Ribarski četnički odred u Ribarskoj Banji.
- ²⁹ AVII, Ca, k. 99, reg. br. 8/1 (S—V—16550/2).